

۲۰۱۵ / ۰۸ / ۰۵

سرلوح مرادزی

د ملا عمر مړینه او د سولې برخلیک

د بن لادن له مړینې روسته، د پاکستان د کراچی ښار په یوه روغتون کې د ملا عمر مړینې، په نړیواله کچه پاکستان یو ځل بیا رسواکړ چې دا هېواد لاهم د ترهګرو دایمي ځاله او ټاټوبی شمېرل کيږي. پنجابي واکمنانو څه د پاسه لس کاله نړیوال ترهګر، بن لادن په یوې پوځي سیمه، ایبټ اباد کې چې اسلام اباد ته نږدې موقعیت لري، له نړیوالو پټ وساتنه. همدارنگه دغو واکمنانو د ملا عمر په اړه هم چې په پاکستان کې میشت او له هغه ځایه یې د افغانستان په وړاندې د ترهګرۍ جګړه مخې ته وړله، څوارلس کاله انکار وکړ، خو بلاخره دا توطیه یې هم د مخکیني هغې پشان رسوا شوه چې نوموړي دوه کاله مخکې د پاکستان د کراچی په یوه روغتون کې سا ورکړي ده!

په پاکستان کې د بن لادن او ملا عمر شتون او روسته مړینې، د افغانانو دا ادعا چې د افغانستان په وړاندې د ترهګرۍ جګړه، د پاکستان له خاورې او د هغه هېواد د استخباراتو ISI په مشرۍ پر مخ وړل کيږي، تایید او ثبوت کړه.

بلخوا څه د پاسه دوه کاله د ملا عمر په نوم پرلپسې شبنامې، اعلاميې او پیغامونه خپاره شوي او په دې موده کې د هغه له نومه په افغانستان کې خونړۍ جګړه پر مخ وړل شویده.

همدارنگه دا چې د ملا عمر له مړینې دوه کاله او د حقاني له مړینې یو کال تیريږي، خو د افغانستان پر ضد جګړه کې د کښت او سربښت پرځای زیاتوالی او تودښت راغلي، څرګندوي چې پخوا هم د هغوی د ژوند په مهال په جګړه کې د دغه دوه جګړه یزو سرخېلانو عملي ونډه، بې اهمیتته او جګړه یوازې د دوی په نوم د پاکستان پوځ او ISI پر مخ وړي ده.

که څه هم د افغانانو دا حق خوندي دی، څو په دې اړه پوښتنه وکړي او ځواب یې ترلاسه کړي چې چا او ولې د ملا عمر له نومه داسې رسنیز فعالیتونه ترسره کړي او بلخوا یې د هغه له نومه په افغانستان کې خونړۍ جګړه پر مخ وړي ده؟

خو د پاکستان له خاورې او د ISI په مشرۍ په افغانستان کې د ترهګرۍ جګړې له تریخ شالید سره سره، د جګړې د نورې پراختیا د مخنیوي او د افغانانو ترمنځ د خبرو اترو له لارې سولې ته د رسیدو لپاره هلې ځلې باید د جګړې د تریخ شالید تر سیوري لاندې رانه شي.

ریښتیا یې ویلي، په اور هغه ځای سوخي چې اور پرې بل وي!

دا چې ملا عمر په زهر و مړ شو او که په نوش دارو، چې بد ګرځي بد به پرځي! خو مړینه یې باید د نورې جګړې د مخنیوي او سولې لپاره یو نیک فال ونیسو.

د ملا عمر او همدارنگه د ده له مړینې سره یوځای د حقاني د مړینې له اعلان روسته، د جګړې د مخنیوي او د خبرواترو له لارې د سولې لپاره نظرونه په دوه بېلو بېلو لارو سره ویشلي ښکاري.

یو لوری چې پر بل لوري برلاسی ښکاري، وایي چې اوس د پخوا په نسبت د خبرواترو له لارې د سولې چانس زیات شوی او ټوله هڅه او پام باید د افغان لوري او طالبانو ترمنځ د خبرواترو بیا پیل کېدا او سولې ته واړول شي.

بل لوری وایي چې د ملا عمر مړینې د سولې خبرې ټکنې کړي او په طالبانو کې به ځینې ډلګۍ، د پاکستانی استخباراتو ځینې کړۍ او د سیمې او نړۍ ځینې نور ښکېل ځواکونه، د خبرو اترو او سولې مخه ډب کړي.

د اګست په دریمه، افغان ولسمشر اشرف غني له جرمني څخه د ویډیو کنفرانس له لارې د هېواد د رسنیو له یو شمېر مسوولینو او خبریالانو سره په افغانستان او سیمه کې د وروستیو بدلونونو په اړه خبرې وکړي. هغه پخپلو خبرو کې د ملا عمر د مړینې په تړاو وویل «د ملا عمر د مړینې معلومات د افغانستان د حکومت له لوري تایید شول او د افغانستان د حکومت د اعلاميې له خپرولو وروسته طالبان مجبور شول چې د هغه مړینه ومني.

جمهور رئیس د سولې د مذاکراتو په هکله وویل، زما ټینګار دادی چې مخالفې وسله والې ډلې باید خپلې سیاسي ستونزې د مذاکرې له لارې حل کړي، ځکه اوس په افغانستان او سیمه کې د پایداره سولې د تامین او د جګړې د پای نوي لار پرانیستل شوي ده»

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

همدارنگه «هغه وروستي بدلونونه د سولې د مذاکراتو د برياليتوب دريځه وبلله.»
پخوا هم په دې اړه، د ولسمشرۍ ماڼۍ په خبرپاڼه کې ويل شوی وو «افغان حکومت په دې باور دی چې د سولې مذاکراتو ته اوس تر بل هر وخت بڼه زمينه مساعده ده. پر دې اساس، پر ټولو مخالفو وسلوالو ډلو غږ کوي چې له دې فرصته په استفادې، د سولې له خبرو سره يوځای شي.»

تاند برينناپاڼې هم د سپينې ماڼۍ يو خبر رااخيستي او ليکي «**سپينه ماڼۍ وايي، د ملا عمر مړينې د افغانستان سولې او ثبات ته لار هواره کړه**» په دې خبر کې زياتيزي «د سپينې ماڼۍ مطبوعاتي رييس جان ارنيسټ تېره شپه په يوه اعلاميه کې وويل: د امريکا د متحدو ايالتونو استخباراتي ادارو له څېړنو وروسته څرگنده کړه چې د طالبانو پخوانی مشر ملا محمد عمر مړ شوی دی. سره له دې چې د نوموړي د مړينې دقيق څرنگوالی لا معلوم نه دی خو له لسيزو جگړو او د زرگونو انسانانو له وژل کېدو وروسته د ملا عمر مړينه د افغانستان د ثبات، او امنيت لور ته د پرمختگ لپاره يو بل فرصت دی.»

په افغانستان کې نړيوالو ځواکونو قوماندان جنرال کيمبل هم وايي «د ملا عمر د مړينې د خبر د خپرېدو وروسته، اوس بڼه فرصت دی چې د افغانستان حکومت طالبان سولې ته راوبولي. هغه دا هم وايي چې د ملا عمر مړينه به په طالبانو کې انشعاب راولي.»

جنرال کيمبل دغه څرگندونې په هغه بحث کې وکړي چې د بروکينگز په انستيتوت کې (د افغانستان راتلونکي) په اړه جوړ شوی و.

جنرال کيمبل وويل: د ملا عمر د مړينې قضيه، او دا چې هغه دوه نيم کاله مخکې مړ شوی دی، تغيرات به راولي. د طالبانو په منځ کې به د انشعاب سبب شي. دغه به ځينې طالبان دې ته تشويق کړي چې ژر د سولې خبرو ته حاضر شي او امکان يې شته چې ځينې نور بيا ژر د داعش يا اسلامي دولت د ډلې سره يوځای شي.

جنرال کيمبل وويل چې طالبان اوس پوهيږي چې ملا عمر څو کاله وړاندې مړ شوی دی او دوی به اوس له ځانو سره دا پوښتنه کوي ولې ورته دروغ ويل شوي و.

جنرال جان کيمبل وويل چې اوس د افغانستان او پاکستان لپاره فرصت دی چې طالبان د سولې پروسې ته وهڅوي.»

همدارنگه پرون د اگست په ۴ مه، د پاکستان پوځ لوی درستيز جنرال راحيل شريف «د افغان دولت او طالبانو ترمنځ د سولې خبرې اترې د افغانستان او سيمې د سولې او ثبات لپاره مهمې او د دې بهير رخنه گر او تخريبيونکي يې د افغانستان او سيمې د سولې دښمنان وبلل.»

د پاکستان پوځ مطبوعاتو دفتر ISPR پر سپښنه په يوه خبرپاڼه کې ويلي چې لوی درستيز يې دا څرگندونې په راولپېنډۍ کې د پوځ جگپوړو قومندانانو په غونډه کې، چې د ملک اوسنی امنيتي وضعيت څېړلو لپاره جوړه شوی وه، کړي دي.»

که څه هم پاکستاني جگپوړو چارواکو پخوا هم د سولې په اړه د خبرواترو په اهميت څرگندونې او ژمنې کړې، خو په عمل کې بيا جگړې دوام ميندلی. دا ځل به هم وکتل شي چې د سولې او روغې جوړې په اړه دا څرگندونې او ژمني څونه پرځای او عملي دي!

اوس دې کې شک نشته چې له ملا عمر وروسته طالبان به په څو ډلو ویشل کيږي. افغان حکومت ته پکار دي چې د طالبانو هغه ډلو سره چې خبرو ته چمتووالی لري، د خبرو اترو لړۍ جاري وساتي او سولې ته يې رامت کړي. بلخوا بايد د پاکستاني چارواکو سره هم چې د طالبانو حامی دي، خبرې وشي چې هغوی هم طالبان وهڅوي او هم خپله دې ته چمتو شي چې له روانې شخړې او جگړې څخه روغې جوړې او سولې ته د حل لار پرانيزي.

خو که له نويو حالاتو څخه گټه پورته نه شي او په کور دننه او بهر ځينې ځواکونه طالبانو سره خبرې اترې عبث وگڼي، په ولسونو کې شک خپور شي او د جگړې نغاړې وغږول شي، د طالبانو يو غټ شمېر به په لويلاس د داعش په لور ورتېل وهل شي. په دې صورت کې دا ځواکونه بايد په دې وپوهيږي چې افغانستان ته د دوی زیان او خطر د طالبانو له هغه برخې څخه چې اوس هم په جگړه ټينگار کوي، کم نه دی او دواړه د يوې سکې دوه مخونه دي!

پای

د پاڼو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې دليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ